

חשמונאים (שעון קיץ)

כניסת השבת: 19:24

יציאת השבת: 20:25

שבת קודש בהעלותך

מפטירים:

"רְנֵי וְשִׂמְחֵי בַת צִיּוֹן"

(זכריה פרק ב' – יד')

קול ששון

פרסומים תורניים
בהלכה, הגות, אגדה ופרשת שבוע
ע"ש ששון בן שמחה לבית בוחניק ז"ל

מהלכות ברכת הראיה עפ"י שו"ע – סימן רכד' ופוסקים אזורנים

הקדמה

במסכת ברכות נז: מובא: "ראה את המרקוליס אומר ברוך שנתן אך אפים לעוברי רצונו..." כתב הרב רבנו יונה בדף מג. - יש מפרשים שהוא הדין לשאר עבודה זרה, אלא שאמר זו שהיו עובדים אותה בימיהם יותר. ויש מפרשים שדווקא נקט מרקוליס מפני שדרך לה השליך לה אבנים ולאותם אבנים שמשליכים הם עובדים ומפני שהעבודה זרה מתחדשת בכל יום התקינו לברך עליה שנתן אך אפים לעוברי רצונו. התוספות בדף נז: כתבו תחלה שבתוספתא פרק ו' הלכה ד' - שנו במקום הרואה מרקוליס הרואה עבודה זרה ואם כן לאו דווקא מרקוליס. אולם אחר כך כתבו פירש ר"י - לא ידעתי מדוע נקט מרקוליס יותר משאר עבודה זרה. ונראה לומר שאין צריך לברך רק במקום שבונים עבודה זרה או שהועמדה שם מחדש ולכן נקט מרקוליס שרוממים בה בכל יום והיו כמגדל עבודה זרה אבל לא על עבודה זרה קבועה שם מקדם. הטור פסק - הרואה דמות גילולים של עו"ג אומר ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שנתן אך אפים לעוברי רצונו" הרואה מקום שנעקרה ממנו דמות גילולים של עו"ג אם הוא בארץ ישראל אומר ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שעקר דמות גילולים של עו"ג מארצנו ואם בחוץ לארץ אומר "שעקר דמות גילולים של עו"ג ממקום הזה" וכתב הרמ"ם ז"ל ואומר בשתייהם כשם שעקרת אותה ממקום הזה כן תעקור אותה בכל המקומות והשב לב עובדיהם לעבדך ואיני יודע למה פוסק כדברי יחיד, שהרי רשב"א הוא שאמר כך, אבל לת"ק אין צריך לומר כן אלא בא"י שרובה ישראל אבל לא בח"ל. וכתב הבית יוסף, כי דעת הטור כפירוש ראשון, כלומר שלא דווקא מרקוליס. והוסיף הבית יוסף שכיום אין אנו מברכים אותה לפי שאנו ביניהם ורואים אותה כל יום. וזה לפי מה שכתבו התוספות והטעם מפני שכל שהוא רואה בתוך שלשים יום לא צריך לברך כמו שכתב הטור סימן ריח'.

פירסי הלכות

- א. הרואה מרקוליס שהיא עבודה זרה שעובדים אותה ע"י זה שזורקים לה אבנים. ושמה הוא קילוס ומפני שאסור להזכיר ע"ג בשמה לכך כינו אותה בשם קוליס ומר הוא חילוף בלשון ארמי ופירושו הוא חילוף קילוס, או שאר עבודת כוכבים ומזלות, אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שנתן אך אפים לעוברי רצונו. ואם רואה אותה בתוך שלושים יום, אינו חוזר ומברך. (מרן בשו"ע ומשנה ברורה)
- ב. לדעת הבית יוסף, מברך אפילו אם רואה בית עבודה זרה ולדעת ה"בית חדש" (הב"ח) זה דווקא כשרואה אותה בגלוי. (משנה ברורה)
- ג. כיום אין מברכים ברכה זו, שהרי אנו מגודלים ביניהם ורואים אותם תמיד. (הרמ"א בהגה) כתבו האחרונים, שאפילו הולך לעיר אחרת וראה שם עבודה זרה, אינו מברך, מכיוון שראה את מין זה תוך שלושים יום בעירו. (משנה ברורה)
- ד. כתב הב"ח בשם ספר האשכול הישמר לך לראות קנגיאות של כותים וה"ה מחולתם או שום דבר שמחתם ואם תשמע קול כותים שמחים היאנח ותצער על חורבן ירושלים ותתפלל להקב"ה עליה. ומובא בגמרא שאפילו ההולך לקניגיאות ולטיטראות של ישראל הרי זה מושב לצים. (משנה ברורה)
- ה. הרואה מקום שנעקרה עבודת כוכבים ומזלות (עכו"ם), אם הוא בארץ ישראל אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שעקר עבודת כוכבים ומזלות מארצנו; ואם הוא בחוץ לארץ, אומר: שעקר עכו"ם מהמקום הזה, ואומר בשתייהם: כשם שעקרת אותה מהמקום הזה כן תעקור אותה מכל המקומות והשב לב עובדיהם לעבדך. (מרן בשו"ע)
- ו. אם נעקרה עכו"ם ממקום אחד ונתונה במקום אחר, מברך על מקום שנעקרה שעקר עכו"ם, ועל מקום שנתונה לשם, שנתן אך אפיים (הרמ"א בהגה). מדובר במצב בו יש שלשים יום שלא ראה אותה וכנ"ל (משנה ברורה)

- ז. הרואה בבל הרשעה, אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שהחריב בבל הרשעה. ראה ביתו של נבוכדנצר, אומר: ברוך שהחריב ביתו של נבוכדנצר הרשע. ראה גוב אריות או כבשן האש - החפירה שהוסק בה אז האש לחניניה מישאל ועזריה - אומר: ברוך שעשה נסים לצדיקים במקום הזה. (מרן בשו"ע ומשנה ברורה)
- ח. ראה מקום שיש בבבל שכל בהמה שתעבור עליו אינה יכולה לזוז משם אם לא יתנו עליה מעפר המקום ההוא, והוא סימן קללה לה דכתיב: וטאטאתיה במטאטא השמד (ישעיה יד, כג) אומר: ברוך אומר ועושה, ברוך גוזר ומקיים. (מרן בשו"ע) היינו בשם ומלכות. (משנה ברורה)
- ט. הרואה ששים רבוא מישראל ביחד, אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם חכם הרזים. (מרן בשו"ע) מפני שאין דעתן ואין פרצופיהן דומים זה לזה והוא יודע מה בלב כל אלו האוכלוסין. (משנה ברורה)
- י. הרואה ששים רבוא והם עכו"ם, אומר: בושא אמכם חפרה יולדתכם הנה אחרית גויים מדבר ציה וערבה (ירמיה נ, יב). (מרן בשו"ע)
- יא. הרואה חכמי ישראל, (המופלג בתורה ובחוכמה וביראת ה' טהורה - ילקוט יוסף ג') אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם, שחלק מחכמתו ליראיו. (מרן בשו"ע) "שחלק מחוכמתו" - מפני שעם ה' הם חלק אלוה ודבקים בו. (משנה ברורה) אף בזמננו יש לברך בשם ומלכות. (ילקוט יוסף)
- יב. הרואה חכמי אומות העולם עובדי כוכבים שחכמים בחכמות העולם, אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שנתן מחכמתו לבשר ודם. (מרן בשו"ע) היינו בשבע חכמות להוציא, אם הם חכמים בדתם, על זה אינו מברך כלל. (משנה ברורה)
- יג. הרואה מלך ממלכי ישראל אומר ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שחלק מכבודו ליראיו. (מרן בשו"ע)
- יד. הרואה מלך ממלכי עובדי כוכבים אומר, ברוך שנתן מכבודו לבשר ודם. (מרן בשו"ע) הכוונה לשולטים שאין עול מלך עליהם לשנות דבריהם ודן והורג במשפט מברך עליהם. ועל השרים שממנה המלך בכל עיר ועיר טוב וישר לברך בלא שם ומלכות. (משנה ברורה)
- טו. מצווה להשתדל לראות מלכים, אפילו מלכי אומות העולם. (מרן בשו"ע) ומותר להיטמא בטומאה מדרבנן מפני כבודו בין למלכי ישראל ובין למלכי אומות העולם וכן ומותר להיטמא בטומאה מדרבנן מפני כבוד הבריות, כגון לילך לנחם אבלים. (משנה ברורה)
- טז. הרואה נשיא מדינה בזמן הזה, יש לו לברך ברכת המלכים, בלי שם ומלכות ויאמר: "ברוך ברוך שנתן מכבודו לבשר ודם". (ילקוט יוסף ג')
- יז. הרואה נשיא מדינה הלבוש בגדי מלכות שכולם רואים את יקר תפארת גדולתו, ומברך עליו ברכת המלכים, בשם ומלכות, יש לו על מי לסמוך, אפילו אם רואהו בהפסק חלון מכוננית או על ידי משקפת וכדומה. אבל אם רואהו בטלביזיה אינו מברך עליו ברכת מלכים. (ילקוט יוסף ג')
- יח. הרואה כמה מלכים ביום אחד, והם מלכים שמברכים עליהם ברכת המלכים בשם ומלכות, מברך על כל אחד ואחד ברכת המלך. אך אם ראה כמה מלכים במעמד אחד, מברך ברכה אחת על כולם. (ילקוט יוסף ג')
- יט. מי שיועד שהמלך נמצא בספינה או ברכב אך אינו רואה את המלך בעצמו, אפילו שהוא יודע בבירור שהמלך שם, אין לו לברך ברכת המלכים, ובפרט אם יודע שהוא מלך השונא לישראל. (ילקוט יוסף ג')

אמרי בינה - מאמרי זוז"ל בשבוע המידות הטובות

השכחה היא מידה רעה מאד בענייני העולם הזה ובענייני העולם הבא. ומי שהוא שכחן יכתוב כל עניינים שיש בינו ובין חבירו כדי שיזכור. אם הוא לווה ומלוה יכתוב הכל. אפילו אם לווה פרוטה מחבירו, יכתוב הכל ויתן לב שלא ישכח. ראוי לאדם שהוא נכבד ושכחן שלא יהא לווה מבני אדם, כי הם מתביישים לשאול ממנו, והוא ישכח ולא יפרע, וישא עונו. ומי שיועד בעצמו שהוא שכחן, ייזהר מאד לחזור ענייניו. (על פי אורחות צדיקים - שער השכיחה)

%

" #

\$

\$

%

%

\$

&

"

#

&

%

\$

&